

večeti. Povsod, tudi v najmanjših krajih, ustanavljajo društva proti Venizelosovi stranki. Častniki pa grozijo, da bodo odstopili, če pride na vlado izdajalec Venizelos.

Načelnik generalnega štaba Dusanis je ponesrečil. Sumijo pa, da je bil od Venizelistov napaden.

Grozen vihar v Dunajskem Novem Mestu.

Pretekli ponedeljek proti 6. uri zvečer so imeli v Dunajskem Novem Mestu in okolici tako grozno neurje, kakršnega ne pomnijo najstarejši ljudje. Nekoliko pred 6. uro so se začeli zbirati nad mestom in okolico gosti in črni oblaki in kmalu se je tako stemnilo, da je bilo temno, kakor v najtemnejši noči. Le kadar je zabliskalo, se je videlo po mestu. Zrak je bil tako soparen, da skoraj ni bilo mogoče dihati. Na zemljo so začele padati debele kapljice, vmes pa kot orehi debela toča. Ko je parkrat zaporedoma grozno zagrmelo, je izbruhnil grozen vihar in vrtnice, takozvana vetrna troba, ki je trajala nekaj manj kakor pol ure. Po ulicah je nastal krik, šum in ropot. Vse je bežalo na varno. Raz streh je začela padati opeka, dimnike je metalo na ulice, strehe razkrivalo, brzojavne in telefonske droge je metalo kakor slamnate bilke po ulicah. Vihar je bil tako silen, da ni v cellem mestu ostala ne ena hiša, ki bi ne bila poškodovana. Najhujše je bilo prizadeto Jožefovo predmestje, kjer je vihar odnesel vse strehe in vsa poslopja napol porušil. Na nobeni hiši ni najti ne ene cele šipe. Iz dvorišč in hiš je metal vihar razno pohištvo in razne predmete na ulice, vmes je pa bila zapletena brzojavna žica. Nekega kmeta, ki je vozil z lesom natovorjeni voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, je vihar vrgel z vozom in konjema v red s tako silo ob steno hiše, da je bil kmet pri priči mrtev in tudi oba konja je tako poškodovano, da so ju morali pozneje vstreliti. Otroka-solarja, 12letnega fanta, je tresel vihar ob steno in tako stisnil, da je bil popolnoma zmečkan, da ga ni bilo spoznati. Ženske in otroci so vpili, vmes se je slišal klic moških, ki so spravljali svojce na varnejše prostore. Vihar se je igral s težkimi vozovi mestne železnice, kakor če bi bili iz papirja. Kogar je zasačilo na ulici, je bil izgubljen. Ljudje so z največjo naglico zapuščali sobe, ko jim je vihar odnesel strehe in so zbežali v kleti, kjer so bili najbolj varni. Par volov, ki so zapustili raztrgani hlev in zbežali na dvorišče hiše, je vrglo ob steno in jih ubilo. Ko je vihar ponehal, se je utrgal nad mestom oblak in začelo je li-ti kakor iz škafa. Ker je ležalo po ulicah vse križem, ni voda mogla odtekat in je na več mestih vdrila na dvorišča in v kleti.

Ko je poleg vihar in nalive, se je nutil po mestu grozen prizor. Tukaj ubiti konji, tam mrtvo govedo, mrtvi otroci, ubite ženske in moški, vse križem, da ni bilo mogoče hoditi po ulicah. Vse je bilo roke, kričalo, iskalo svojce, se zbiralo okrog ubitih oseb: zares, srce pretresujoč prizor! Z rešilnimi vozovi so začeli spravljati ranjence iz hiš v bolnišnice, mrtvece pa v mrtvašnico. Grozen vihar je zahteval veliko število človeških žrtev. Kolikor je dozdaj dognano, je bilo ubitih 31 oseb, čez 100 oseb je pa bilo ranjenih, med temi veliko tako močno, da se borijo s smrtjo. V nesrečnem mestu izgleda sedaj tako, kakor če bi je bil potres ali požar razdjel.

Žrtve za domovino.

Andrej Čelan, posestnik v Cirkovcah pri Pragarskem, je dobil od dunajskega Rdečega križa obvestilo, da je njegov edini sin Simon Čelan, star 28 let, dne 24. oktobra 1915 v vojni bolnišnici umrl vsled strela v pljuča. Rajni je bil vrl in priden mladenič. — Slovenski vojaki nam pišejo: Naznanjamo, da je naš preblagi prijatelj Vinko Horvat, doma iz Vurberga pri Ptuj, dne 9. junija padel junaške smrti na južnotirolskem bojišču. Iskreno sočaje izrekamo njegovim domačim ostali tovariši: Ivan Pečnik, Zakot pri Brežicah; Karl Čokl, Sladka gora pri Smarju; Andrej Gašperin, Mihalovce pri Brežicah; Martin Horvat, Moškanec pri Ptuj. — Z bojišča se nam piše: Jožef Križan in Dominik Merkan od 47. pešpolka sta darovala svoje življenje za ljubo domovino na italijanskem bojišču. Jožef Križan iz Čermlesaka pri Sv. Rupertu v Slov. gor. je padel zadet v prsa od sovražne kroglice dne 8. junija. Zapuščena žena in male otročice, Dominik Merkan od Sv. Jakoba v Slov. gor. je padel zadet v glavo od polentarske kroglice dne 30. maja. Bil je tudi narodnik „Slovenskega Gospodarja.“ Sladko spavajta, zvesta in hrabra branitelja naše ljube domovine, v tuji laški zemlji! — Anton Pečovnik, doma od Sv. Martina na Pohorju, je bil ranjen od šrapnela dne 12. aprila 1915 v hudem boju z Rusi v Karpatih. Bil je star 30 let. Dne 22. aprila je izdahnul svojo dušo v bolnišnici v Debrečinu na Ogrskem. Bil je spreviden s sv. zakramenti. Dne 24. aprila je bil pokopan. — Daroval je svoje življenje za domovino na ruskem bojišču dne 21. junija vrl mladenič Jan.

Sega od Sv. Venčesla pri Slov. Bistrici. — Dne 6. junija je padel junaške smrti, zadet od laške kroglice v glavo, vrl mladenič Franc Hriberšek, doma iz Smihela nad Mozirjem. Bil je v cvetu mladosti, star še le 20 let. Njegov starejši brat Janez se že pogreša od začetka vojske, drugi brat Jožef je padel v Srbiji in mlajši brat Andrej je že tudi pri vojaki. — Med mnoge žrtve, ki jih je zahtevala naša domovina iz naše župnije, prištevamo tudi blage pridnega mladeniča Maksa Členšek, po dom. Smodejevega iz Orlevasi pri Braslovčah. Globoko je nas pretresla vest o njegovi smrti. Boril se je že nad šest mesecev na severnem in štiri mesece na južnem bojišču. Pri zvestem izpolnjevanju svojih dolžnosti za lepo našo domovino si je nakopal neizprosno bolezen, katere mu je, še le 26 let staremu, pretregala nit upalnega življenja. Umrl je dne 27. junija v vojaški bolnišnici na Dunaju. Bil je fant, kakršnih je malo. Rad je hodil v cerkev in tudi na bojnem polju je vedno molil. Pridno je pomagal pri delu svojim starišem in tudi drugim, kjer je le bilo mogoče. Pisal je domu, da mu je že boljše in kako rad bi že prišel na dom. A sreča mu ni bila mila. — Anton Selinšek pri pionirskem oddelku 87. pešpolka, doma iz Lancove vasi, župnija Sv. Vid pri Ptuj, iz vrle katoliško-narodne hiše, je bil ranjen v glavo dne 22. oktobra 1915 in je umrl v poljski bolnišnici. Bil je več let cerkveni pevec in dober tenorist. — Č. g. vojni kurat Alojz Rozman poroča, da je mladenič Alojz Kropelj, poddesetnik 26. domobranskega pešpolka, doma od Sv. Kunigunde na Pohorju, na tirolskem bojišču dne 22. maja ponoči žrtvoval svoje življenje za domovino. Bil je zadet v prsa. Star je bil 21 let. Nahajal se je tri leta v mariborskem učiteljsku. Bil je zaveden Slovenec. Bojeval se je v Karpatih, na Doberdolu, kjer je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. — Naj slovenski junaki počivajo v miru!

Tedenske novice.

Skupno sv. obhajilo otrok. Papež Benedikt XV. je po svojem državnem tajniku kardinalu Gaspariju dne 26. junija t. l. izdal naslednji ukaz: »Vsi in posamezni škofje v Evropi naj z vso prizadevo skrbijo, da v cerkvah in molitnicah posameznih škofij dne 30. julija, ki je nedelja, otroci obojnega spola vsi po namenu sv. Očeta na kolikor mogoče slovesen način pristopijo k sv. obhajilu.« Želja in povelje sv. Očeta je torej, naj 30. julija kot drugi obletni dan, kar je izbruhnila svetovna vojska, vsi otroci obojnega spola na slovesen način pristopijo k sv. obhajilu ter ga darujejo na namen sv. Očeta. — Na dan sv. Alojzija je sprejel sv. Oče večje število prvoobhajancev. Otrokom je pripovedoval, da je on ravno pred 50 leti na ta dan prejel prvo sv. obhajilo. Ni še bil tako srečen, da bi v tako nezni mladosti, kakor današnja mladež, mogel sprejeti prvo sveto obhajilo. Čakati je moral do 12. leta. Sv. Oče je priporočal, naj bi se otroci tudi natančneje poučili o podrobnih obredih daritve sv. maše.

† Franc Pinterič. V ponedeljek, dne 10. julija, je umrl v Radgoni ml. g. Franc Pinterič, častni kanonik sekovski, okrožni dekan in mestni župnik v Radgoni. Dosegel je visoko starost 78 let. Rojen je bil leta 1838 v Središču. Pogreb se je vršil včeraj v sredo, dne 12. julija. Pokojnik je ostal zvest svojemu slovenskemu ljudstvu. R. I. P.!

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije (ogrski Slovenci). Prestavljeni so č. gg.: Jožef Hauko, kaplan v Črensovcih, na Grad, Franc Falik, kaplan v Tünišču, k Sv. Benediktu za administratorja, na njegovo mesto pride Koloman Kiss, dosedaj administrator pri Sv. Benediktu; v Črensovc pa pride za kaplana novomašnik Vincenc Kos.

Slovenski Lurd v Rajhenburgu. Iz Rajhenburga se nam piše: Lepa je bila letos ob 2. juliju slovesnost v naši novi Lurški cerkvi. V petek in v soboto so se domači farani kljub obilnemu delu na polju in v vinogradih še kaj pridno udeleževali tridnevne pobožnosti. Proti večeru v soboto pa je že kar mrgolelo pobožnih romarjev od blizu in daleč po našem Marijinem hribečku. Ko so pa v ranih jutranjih urah v nedeljo, dne 2. julija, došle razne procesije — največja je bila videmska pod vodstvom g. dekana Verka, in g. župnika v p. V. Čepina — tedaj se je do začetka kotečka napolnila prostorna cerkev. Začela se je jutranja služba božja s slovesno sv. mašo, katero je daroval g. dekan Mešiček iz Brežic. V zbranih besedah je nato nagovoril pobožne množice g. misijonar Fr. Kitak, ozirajoč se na skrivnost praznika obiskovanja M. D. in pri tem kaj spretno in dnevno primerno vpletal „Slovenski Lurd“ v svoj govor. Svoj višek je seveda dosegla slovesnost v službi božji ob desetih dopoldne. Procesija z Najsvetejšim se je ob ogromni udeležbi vila kar okoli Marijinega doma, saj je vse najraje le blizu Marije. Po pridigi g. misijonarja A. Zorko pa je prem. g. opat oo. trapistov, o. Epalle, ki je vodil tudi procesijo, daroval pontifikalno ali škofovsko sv. mašo. Asistenco pri tej sv. maši

so oskrbeli gg. kleriki salezijancev iz Raiffe pri Sevnici pod spretnim vodstvom g. ravnatelja dr. Symiorja samega. Spodbudno in povzdigovalno je vplival pobožnomiren in točen nastop deveterice teh mladih sinov Don Bosca pred altarjem. Po sv. maši je g. dekan J. Mešiček takoj zapel litanije M. B. in vse nebrojne množice pobožnega naroda so navdušeno odpevale z raznimi izbranimi Marijinimi pesmimi. Zaključil je celo pobožnost prem. g. opat z zahvalnico „Te Deum laudamus.“ Ker je bilo letos tudi dovolj gg. spovednikov, je bilo tudi v tem oziru romarjem popolnoma ustrezno. Vedno bolj se opaža, kako pridobiva Slovenski Lurd na privlačni sili. Marijino svetišče v svoji krasoti se priljublja vsakomur in naše slovesnosti res dvigajo srce in duha, vzbujajo in vtrjujejo ljubezen do tega novega kraja češčenja Lurške Device. Bodi torej iskrena hvala vsakomur, ki po svojih močeh skrbi za povzdigo nove Marijine božje poti v Rajhenburgu. Vse v čast božjo in v slavo Marijino!

Dar generalnega polkovnika dr. Boročevića pl. Bojna zagrebškemu nadškofu. Poveljnik jugozahodne armade dr. Boročević pl. Bojna je poslal po stolniku Dragotinu Cvitkoviču italijansko 28 cm granato in lastnoročno pismo, kot znak njegovega spoštovanja do nadškofa in v spomin na ta veliki čas. Ta krogla je največjega kalibra, ki jo je doslej izstrelil Lah proti našim postojankam; visoka je 80 cm in tehta 425 kg. Granata je padla dne 28. decembra 1915 na Sv. Goro, a ni eksplodirala. S kolodvora v nadškofijsko palačo jo je preneslo pet vojakov. Ta krogla-velikanka ima vgravirano v sredi letnico: „1915–1916. Prijatelju, od poveljnika soške fronte Boročevića“, in dalje spodaj je vgravirano „Sv. Gora, 28. decembra 1915.“ Stolnik Cvitkovič je bil dva dni gost zagrebškega nadškofa ter je že odpotoval v armadni glavni stan.

Zadnja želja rodoljuba. Te dni je umrl na Dunaju češki rodoljub dr. Josip Karasek. Na pogreb je prišla iz Jičina na Češkem tudi pokojnikova 78letna mati in je obenem izpolnila zadnjo željo nad vse ljubljene sina: prinesla je seboj v rutič pest češke domače zemlje, na kateri je želel snivati svoj večni sen. To pest zemlje so dali pokojniku pod glavo — zemlje, ki jo je tako vroče ljubil, za katero je živel in delal zanj in ki je ni nikdar pozabil. Ena se tebi je želja izpolnila! Ta Prešernova velja za pokojnega češkega domoljuba, seveda z malo premembo. Truplo mu ne leži v zemlji domači, pač pa mu glava počiva na pesti češke zemlje. Velika je ljubezen v čeških srcih do domače grude ...!

Slovenische Kriegs- und Soldatenlieder. Narodne in umetne pesmi na nemško prestavil dr. Rudolf pl. Andrejka, dvorni tajnik v notranjem ministstvu. Izdala Katoliška tiskarna.

Domobranski poročnik Julij Friedl † Na južnozahodnem bojišču je padel, zadet od drobca granate v glavo, v starosti 22 let, c. kr. domobranski poročnik v rezervi Julij Friedl, učitelj v Slivnici pri Mariboru, sin pri Sv. Barbari v Halozah umrlega učitelja Franca Friedla. Odlikovan je bil za hrabrost pred sovražnikom s srebrno svetinjo II. razreda in z bronasto. Poln domovinske navdušenosti je odšel vrli in pogumni mladenič na bojno polje, kjer se je v raznih bitkah hrabro boril za preljubljenega našega cesarja in milo domovino, ki jo je ljubil iz dna duše. Naposled pa ga je zadela kruta usoda. Dne 7. junija t. l. je še pisal svojemu varuhu v Mariboru vojnopoštno dopisnico z naslednjo vsebino: „Tako je pač v vojski. So dnevi, da se Bog usmili, preživijo te mučne, strašne ure, si spet rešen za nekaj dni in si lahko odpotiš. Tako na primer sedaj. Imamo za seboj naporne dneve. No, srečno sem jih preстал in — danes? Sedim v gozdu v svojem šotoru, precej hladno še, čitam pošto, časnike in zadovoljno grizem ogrsko salamo in sir in pušim. A kaj prinese prihodnji dnevi, ure?! Iskrene pozdrave, udani Julij.“ Kakor da bi bil slutil, da so že šteti dnevi mladega, njegovega življenja. Slava Tebi, mladi junak! Spavaj mirno, predragi Julij, v častnem svojem grobu, in lahka naj Ti bo tuja zemlja! Vsem, ki smo Te poznali, ostaneš v vednem spominu. Bila je pač božja volja tako in njej se moramo podvreči. To naj bo tolažba v veliki bolesti Tvoji blagi, skrbni materi, sestri in bratoma ter vsem Tvojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Nad zvezdami se zopet snidemo! —k.

Sanitejci nam pišejo. Sanitetni četovodja Len Mesarič nam piše z laškega bojišča: Veliko in prav nevarno je delo, ki ga izvršujemo sanitejci. V dažju smrtonosnih krogel pomagamo ubogim ranjencem. S prednje tojne črte nosimo ranjence v zavetje in tudi marsikateri sanitejci pade pod sovražno kroglo. Naš dober in priljubljen stolnik g. Edvard Vavpotič nas je vse priporočal za odlikovanje. Pozdrave pošiljajo: Lenar Mesarič, narednik Janko Mlakar iz Makol, Dominik Malis, Jožef Moškon, Emil Kancijane, Alojzij Grabner, Martin Kozar, Matija Kores in Franc Samec.

Stari slovenski črnovojniki pred Asiagom. — Dne 24. junija se nam piše z italijanskega bojišča: Srčne pozdrave pošiljamo vsem cenjenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ mi stari črnovojniki, ki